

Handläggare
Kristina Cunningham
Benny Byström
Elin Sundberg**Till**
Arbetsmarknadsnämnden den
21 februari 2023**Ärende 4*****Yttrande över remiss - Betänkandet Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)****Remiss från kommunstyrelsen dnr. KS 2022/958***Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet *Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. En statlig utredning har haft i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap eller stärkt statligt ansvar för skolan.

Utredningen beskriver att det finns brister och utmaningar i dagens skolsystem. Mot denna bakgrund presenteras två möjliga alternativ för att utveckla ett nytt skolsystem. Det första alternativet innebär ett fullgånget förstatligande av skolan, där staten har både systemansvar och huvudmannansvar samt tar över kommunernas ansvar för fördelning av ekonomiska resurser till skolan. I det andra alternativet förstärker staten sitt ansvar, men utan att ta över huvudmannaskapet. Båda alternativen innebär exempelvis en ökad statlig styrning av ekonomiska resurser, en ny skolmyndighet med systemansvar, ökad statlig styrning av samordning, planering och dimensionering av utbildning och stärkt statligt ansvarstagande för lärares och rektorers yrkesutveckling. Alternativ 2 omfattar även fem utvecklingsområden där utredningen bedömer att staten bör ta ett större ansvar för komvux. Gällande införande skulle alternativ 1 kräva 20 år av utredning och implementering och alternativ 2 skulle ta cirka 10 år enligt utredningen.

ArbetsmarknadsförvaltningenPalmfeltsvägen 5
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
start.stockholm

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömningar om att ett fullgånget förstatligande skulle innebära en mycket stor och omfattande förändring som skulle ta många år att genomföra. Resursåtgången och osäkerheten talar även emot en sådan stor förändring. En annan central faktor är den stora påverkan på såväl den kommunala som den statliga sektorn i stort. Dessutom påverkar det inte bara skolektorn utan flera andra politikområden samt möjligheten till ansvarsutkrävande för medborgarna.

Förvaltningen delar beskrivningen om att det finns likvärdighetsproblem inom skolväsendet. En ökad statlig styrning kan därför vara relevant på vissa områden. Förvaltningen ser bland annat positivt på att staten på olika sätt verkar för att öka lärares och rektorers kompetens, särskilt inom komvux. Det finns även fördelar med att staten tar en mer aktiv roll i att ta fram standarder och vägledning på IT- och digitaliseringsområdet. Det skulle vidare vara ett bra stöd till kommunerna om staten stärker sin styrning för utbildning på entreprenad och bland annat ser över förfarandet med betygsrätten i syfte att höja kvaliteten och bidra till en mer likvärdig hantering.

Det andra alternativet, där staten förstärker sitt ansvar, är också en betydande reform som skulle innebära stora skillnader mot dagens ansvarsfördelning. En struktur- och systemreform mot central styrning innebär en risk för att det blir svårare att anpassa utbildningen lokalt. Omvärlden och arbetsmarknaden kan förändras snabbt. Här är vuxenutbildningens förmåga att snabbt kunna ställa om utifrån lokala behov en styrka. Alternativ 2 innebär en ny form av beställar- utförarmodell som behöver analyseras grundligt. Det finns risk för att lokal kännedom och utarbetade processer samt samarbetsformer inom och utanför kommunen inte tas till vara vid ett större statligt ansvar för vissa delar av skolsystemet.

Utredningen framhåller att de nationella resursfördelningsmodellerna för de olika skolformerna är den enskilt viktigaste reformen för att förbättra likvärdigheten på kort sikt. Det är dock oklart vad modellerna innebär för komvux vilket tydligare behöver beskrivas och analyseras. Förvaltningen vill understryka att komvux i många avseenden skiljer sig från grundskola och gymnasieskola.

När det gäller bedömningar om ökad statlig styrning inom komvux ser förvaltningen att det finns flera problem med att staten skulle styra och samordna utbildning på distans. Utbildningarna innehåller ofta undervisning både i klassrum och digitalt för att möta målgruppernas behov. Gällande att införa en försöksverksamhet med gemensam antagningsorganisation är det otydligt hur en sådan organisation skulle arbeta med antagning i komvux där

förkunskapskrav eller tidigare betyg inte tillämpas. Förvaltningens erfarenhet är att det krävs omfattande testning, vägledning och stöd kopplat till antagning till komvux.

Arbetsmarknadsförvaltningen är tveksam till värdet av att genomföra en större genomgripande översyn av komvux. Under de senaste åren har ett flertal utredningar haft i uppdrag att se över och förändra komvux, inklusive svenska för invandrare (sfi). Många stora reformer har därför nyligen implementerats eller är på väg att införas inom komvux. Därutöver har en ny utredning om yrkesutbildning för vuxna nyligen påbörjats.

Staten har en viktig uppgift i att bidra till att kommuner har god kapacitet för att fullgöra sina uppdrag. Statliga reformer, nya regelverk och välbehövliga ambitionshöjningar har dock ofta följts av hög detaljreglering och korta planeringshorisonter. För att komvux ska kunna möta olika samhällsutmaningar behöver styrningen vara långsiktig och flexibel. Statsbidraget för regional yrkesutbildning skulle exempelvis kunna fungera bättre om förutsägbarheten, flexibiliteten och långsiktigheten ökade.

Utredningen presenterar en stor struktur- och styrningsreform som primärt inte haft i uppdrag att titta på utbildningens kärna - undervisningen. Det kan således finnas andra sätt att utveckla det svenska skolsystemet genom exempelvis regleringar, vägledning och förändringsarbeten. Ett sådant förfarande skulle också kunna leda till förbättrad likvärdighet mellan kommuner och huvudmän.

Bakgrund

Utredningen om ökat statligt ansvar för skolan (U 2020:07) tillsattes med utgångspunkt i januariavtalet, som var en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna. Utredningen har haft i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap eller stärkt statligt ansvar för skolan.

I dag är ansvaret för skolan, inklusive kommunal vuxenutbildning (komvux), delat mellan stat och kommun. Staten anger nationella mål och riktlinjer för utbildningen i skolans styrdokument och styr skolan genom sina skolmyndigheter. Staten styr också skolan indirekt via lärar- och förskollärarytbildningarna och via riktade statsbidrag. Kommunerna har dubbla roller, dels som huvudmän för kommunala skolor och komvux, dels som hemkommuner för de som bor i kommunen. Som huvudman för komvux kan kommunen bedriva utbildning i egen regi eller på entreprenad hos enskilda utbildningsanordnare. I hemkommunsansvaret ingår ett planerings- och finansieringsansvar för utbildningen. Kommunen ansvarar även

för att söka upp, vägleda och att upprätta individuella studieplaner för individer i behov av komvux. Utöver kommuner och enskilda huvudmän utövar rektorer och lärare professionell styrning på lokal nivå. Hemkommunen har också ett kommunalt aktivitetsansvar (KAA) för ungdomar upp till 20 år i kommunen.

Dagens ansvarsfördelning mellan stat och kommun utformades i princip i samband med den så kallade kommunaliseringen 1991. Samtidigt som kommunerna fick ett ökat ansvar gick också den svenska skolan från att vara i huvudsak regelstyrd till att bli mål- och resultatstyrd. Ungefär vid samma tidpunkt infördes även friskolereformen och det fria skolvalet.

För kommunerna är skolan den volymmässigt största verksamheten. År 2020 var cirka 200 000 årsarbetskrafter sysselsatta i den kommunala skolan. Lärarna var den största yrkesgruppen, följt av elevassistenter och ledningspersonal. Totalt sett kostade de skolformer och verksamheter som ingår i utredningens uppdrag drygt 224 miljarder kronor under 2020. Den största kostnadsposten är undervisningskostnader, som svarar för mer än hälften av de totala kostnaderna. Det nationella skolsystemet består av cirka 1 100 huvudmän, av dessa är 290 kommunala, ungefär 800 enskilda, 7 regionala och 11 kommunalförbund. År 2021 var det 51 procent av alla kursdeltagare inom komvux som studerade hos enskilda utbildningsanordnare.

Sedan slutet av 1990-talet har staten gradvis återtagit ett större ansvar för skolväsendet och utökat sin styrning inom flera områden. Såväl OECD som Skolkommissionen har pekat på att det finns oklarheter i ansvarsförhållanden på flera nivåer i styrkedjan av skolan. Andra aspekter som har lyfts är en splittrad nationell styrning, bristande kapacitet hos många huvudmän, brister i resursfördelningen, en otillräcklig kompetensförsörjning till skolan, behov av ökad likvärdighet och otillräckliga förutsättningar för professionsutveckling.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet *Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Arbetsmarknadsförvaltningen har avgränsat sitt yttrande till framförallt de delar som rör kommunal vuxenutbildning (komvux).

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för grundskola och gymnasieskola. Den 15 mars 2022 beslutade regeringen om ett

tilläggsdirektiv som innebar att uppdragstiden förlängdes, att uppdraget breddades till att inkludera komvux och att andra alternativ än ett statligt huvudmannaskap skulle vara möjliga. I utredningen har således alla skolformer förutom förskolan ingått.

Betänkandet överlämnades till regeringen den 7 november 2022. Utredningen har tagit fram ett beslutsunderlag, vilket innebär att det inte innehåller skarpa förslag eller författningsförslag, utan bedömningar som kräver ytterligare utredning innan de eventuellt kan realiseras. Att förstatliga skolan eller stärka statens ansvar skulle främst bli en styrnings- och strukturreform, som inte primärt avser skolans inre arbete enligt utredningen. Däremot är syftet att ge bättre förutsättningar för en mer likvärdig skola av hög kvalitet.

Utredningens slutsatser och olika alternativ för att öka statens ansvar för skolan

Av utredningens bakgrundsbeskrivningar framgår problem, brister och utmaningar i dagens skolsystem. Dessa handlar enligt utredningen inte bara om effekter av kommunaliseringen utan om sammantagna effekter av flera skolreformer som skedde i början av 1990-talet och framåt. Några slutsatser som utredningen framhåller är att den statliga styrningen är omfattande, detaljerad och inte anpassad efter huvudmännens olika förutsättningar. Nuvarande skolmyndighetsstruktur anses ha sina förtjänster, men också sina brister, bland annat att det finns flera myndigheter som delvis har överlappande uppdrag.

Utredningen menar att alla huvudmän sannolikt inte har den kapacitet som krävs för uppdraget utifrån stora variationer i storlek och antal anställda. Detta gäller såväl kommunala som enskilda huvudmän. Lärares och rektors möjligheter till professionsutveckling ser också olika ut, bland annat för att huvudmännens kapacitet att erbjuda kompetensutveckling varierar. Inte heller lyckas skolsystemet i nog utsträckning bidra till och underlätta för huvudmän, skolor och verksamheter att utföra sitt uppdrag.

Mot denna bakgrund menar utredningen att det behövs förändringar av det svenska skolsystemet av mer grundläggande karaktär. Utredningen lägger därför fram två möjliga alternativ för att utveckla ett nytt skolsystem: ett fullgånget förstatligande med statligt huvudmannaskap (alternativ 1) och ett system där staten förstärker sitt ansvar men utan att ta över huvudmannaskapet för skolan (alternativ 2).

Utredningens bedömningar inom alternativ 1 – ett fullgånget förstatligande med statligt huvudmannaskap

Det första alternativet innebär ett fullgånget förstatligande av skolan där staten både har systemansvar och huvudmannansvar. Som huvudman har staten lednings- och driftsansvar för de offentliga skolorna, samt arbetsgivaransvar för all offentligt anställd skolpersonal. Fristående skolor är fortfarande enskilda huvudmän i detta alternativ. Staten tar här det fulla ansvaret för tilldelning och fördelning av ekonomiska resurser till skolan. När det gäller komvux bedömer utredningen att den statliga huvudmannen bör ansvara för att ta fram egna resursfördelningsmodeller för de olika skolformsdelarna inom komvux.

En ny myndighet förordas för att hantera huvudmannaskapet för de offentliga skolorna och komvux. Huvudmannamyndigheten skulle bli den största svenska myndigheten, då den skulle omfatta all skolpersonal för offentliga skolor och komvux vilka idag utgör cirka 200 000 årsarbetskrafter. Den statliga huvudmannen blir ensam ansvarig för utbildning inom komvux och kan besluta om vilka utbildningar som ska ges, antal platser och var dessa ska förläggas. Huvudmannaskapet kan inom komvux fortsatt vara skilt från lednings-, drifts- och arbetsgivaransvaret genom att utbildningen bedrivs på entreprenad. Då ligger detta ansvar i stället på de enskilda utbildningsanordnarna.

Utredningens bedömningar av behov av ökad statlig styrning är i övrigt desamma för alternativ 1 och 2 och beskrivs därför mer ingående i kommande avsnitt.

Utredningens bedömningar inom alternativ 2 – ett system där staten förstärker sitt ansvar, men utan att ta över huvudmannaskapet

I alternativ 2 förstärker staten sitt ansvar, men utan att ta över huvudmannaskapet för skolan. Skillnaden mellan alternativ 1 och 2 består främst i att kommunerna i det andra alternativet fortsätter att vara huvudmän för de kommunala skolorna och komvux. Fristående skolor har fortfarande enskilda huvudmän och ingen förändring sker jämfört med i dag vad gäller lednings- och driftsansvaret samt arbetsgivaransvaret för dessa. Jämfört med alternativ 1 uppstår en skillnad i ansvaret för resursfördelningen där kommunerna i olika grad, utifrån de varianter som utredningen skisserar, behåller ett visst ansvar. På samma sätt som i alternativ 1 har staten ett systemansvar såväl för kommunala skolor och komvux, som för fristående skolor.

Statligt systemansvar för skolan

I utredningen beskrivs *systemansvar* som ansvaret för skolsystemet. Systemansvaret i alternativ 2 innebär i huvudsak att staten bör ta det samlade ansvaret för styrningen av skolan och därmed ta över kommunernas roll som styraktörer, inklusive den ekonomiska styrningen av skolan. Staten ska också tillhandahålla regionala planeringsunderlag för gymnasieskolan och komvux samt ge kapacitetshöjande stöd till huvudmän och skolor, bland annat i form av obligatoriska kvalitetsdialoger. Vidare bör staten ta ett ökat ansvar för uppföljning av och utvärdering av skolsystemet och skolreformer samt ta ett övergripande ansvar för samordning och utveckling av digitalisering och IT-lösningar.

Staten bör styra och samordna planering och dimensionering av gymnasieskola och komvux

När staten inte är huvudman kan staten inte på egen hand planera och dimensionera utbildning. För att uppnå ett ändamålsenligt utbildningsutbud behöver staten i stället stödja och vid behov styra huvudmännens arbete. Riksdagen har redan beslutat om nya principer för dimensionering av gymnasieutbildning och viss utbildning inom komvux, samt tvingande samverkan för kommunala huvudmän inom primära samverkansområden. Dessa bestämmelser träder ikraft 2025. Utredningen anser dock att det för gymnasieskola och komvux finns utrymme att vid behov gå ett steg längre i statens styrning, till exempel genom att besluta om ramar för antalet utbildningsplatser eller inom vilka yrkesområden utbildning ska erbjudas.

Staten bör tillhandahålla ett digitalt antagningsverktyg för komvux

Utredningen bedömer att staten bör stödja en samordnad antagning för komvux genom att tillhandahålla ett digitalt antagningsverktyg. Till detta bör också ett nationellt elevregister upprättas som ska underlätta uppföljning och resursfördelning, men utredaren framhåller att det kräver ytterligare utredning.

Staten bör samordna skolans IT-lösningar

Ett annat exempel på systemansvaret är att staten bör ansvara för och samordna frågor om digitalisering och effektiva IT-lösningar för skolans administration, enligt utredningen. I det ansvaret bör ingå att ta fram standarder och riktlinjer för skoladministrativa system. Staten bör också utveckla och administrera IT-verktyg och IT-system som är gemensamma för hela skolsystemet.

Ekonomiska resurser till skolan

Utredningen bedömer att staten även i alternativ 2 bör förstärka sitt ansvar för tilldelning och fördelning av resurser till skolan i syfte att öka likvärdigheten. För förskoleklass, grundskola och gymnasieskola presenterar utredningen för alternativ 1 nationella resursfördelningsmodeller där staten fördelar resurser till huvudmännen. Ersättningen ska baseras på ersättningsgrunder utifrån en grundersättning per elev, strukturella förutsättningar hos huvudmän, olika ansvar hos huvudmän och elevers individuella förutsättningar. För gymnasieskolan utgör program och eventuell inriktning en ersättningsgrund. Komvux omfattas inte av dessa resursfördelningsmodeller. Utredningen beskriver översiktligt att den statliga huvudmannen i alternativ 1 bör ansvara för att ta fram egna resursfördelningsmodeller för de olika skolformsdelarna inom komvux. Resursfördelningsmodellerna i alternativ 1 är även möjliga att införa i alternativ 2 menar utredningen. I övrigt föreslår utredningen tre ytterligare finansiella vägar att gå. Dessa utgörs av bindande miniminivåer för tilldelningen av resurser, inrättandet av ett sektorsbidrag för undervisningskostnaderna samt en förstärkning av likvärdighetsbidraget där komvux också inkluderas.

Lärares och skolledares kompetens

Både i alternativ 1 och 2 bedömer utredningen att staten bör öka sitt ansvarstagande för lärares och rektorers professionsutveckling. Det ska göras genom att bygga vidare på ramverket för det kommande nationella professionsprogrammet. Utredningen lyfter även att staten särskilt behöver säkerställa att lärare inom komvux har didaktisk kompetens för att undervisa vuxna. Alla studenter inom ämnes- och yrkesläroutbildningen bör därför få kunskaper för att undervisa inom komvux och statens kompetensutvecklingsutbud måste vara relevant för lärare inom komvux.

Skolmyndigheter

Utredningen bedömer för båda alternativen att en ny myndighet med systemansvar för skolan bör införas som ersätter Skolverket, Skolinspektionen och delar av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Den systemansvariga myndigheten får i stort liknande uppgifter i alternativ 1 och 2, och skulle arbeta med styrning och stöd till hela skolsystemet, det vill säga både till offentliga skolor och komvux samt till fristående skolor. Den nya myndigheten bör vidare ha en nationell och en regional organisation. I alternativ 1 som innebär ett fullständigt förstatligande införs även en myndighet med huvudmannansvar.

Fler möjligheter till ett ökat statligt ansvarstagande för komvux

Utredningen presenterar i alternativ 2 ett avsnitt med fem mer konkreta utvecklingsområden där utredningen bedömer att staten bör ta ett större ansvar för komvux.

1. Staten bör vidta åtgärder för att höja kvaliteten på utbildning på entreprenad inom komvux

Ett område som utredningen vill se ökad statlig styrning inom är utbildning på entreprenad. Utredningens bedömning är att staten bör vidta åtgärder för att höja kvaliteten på och utveckla styrningen av utbildning på entreprenad. Åtgärder som bör vidtas är exempelvis att ge utökad stöd till huvudmannen om att lägga ut utbildning på entreprenad. Staten bör även se över hur regelverket kan justeras för att ställa ytterligare kvalitetskrav på de enskilda utbildningsanordnarna.

2. Staten bör styra och stödja regional samverkan mellan kommuner ytterligare

Utredningen konstaterar att samverkan de senaste åren har ökat, bland annat genom statliga satsningar som regional yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux). Utredningen bedömer att staten dock i ännu högre utsträckning behöver styra, stödja och stimulera regional samverkan mellan kommuner inom komvux i syfte att öka likvärdig tillgång till utbildning för alla elever. Stödet bör utformas efter kommunernas olika förutsättningar och organisation. Den utökade samverkan bör innebära att kommuner i större omfattning planerar och bedriver utbildning tillsammans och ska bygga på utarbetade samverkansområden.

3. Staten bör ta ett större ansvar för att styra och samordna vissa utbildningar

Utredningen beskriver att det generellt är en utmaning för huvudmän att själva tillhandahålla ett brett utbildningsutbud inom komvux samt ge en flexibel och individanpassad utbildning. Enligt utredningen finns det i dag stora skillnader i tillgång och organisering av utbildningen inom komvux mellan olika kommuner. Staten bör därför ta ett större ansvar för att nationellt styra, stödja och samordna vissa utbildningar inom komvux. Det handlar om utbildning på distans och utbildningar inom smala yrkesområden.

4. Staten bör initiera en försöksverksamhet om en gemensam antagningsorganisation inom komvux

Mottagande och antagning är en central del av myndighetsutövningen inom komvux. Utredningen konstaterar att mottagande och antagning hanteras olika av huvudmännen vilket medför en bristande likvärdighet. Staten bör därför initiera en försöksverksamhet där kommuner organiserar en gemensam antagningsorganisation för hela eller delar av den kommunala

vuxenutbildningen. Försöksverksamheten bör genomföras inom något eller några redan upparbetade samverkansområden.

5. Det kan övervägas att genomföra en större genomgripande översyn av komvux

Utredningen gör i bägge alternativen en bedömning om att det bör övervägas att genomföra en större genomgripande översyn av komvux. Skäl som anges är till exempel att komvux har fått en allt viktigare roll vad gäller kompetensförsörjningen, att målgruppen har förändrats och att skolformen har präglats av en kraftig utbyggnad. Komvux spänner dessutom över flera politikområden.

Analys, genomförande och konsekvenser

I denna del gör utredningen en samlad analys av båda alternativen – ett fullgånget förstatligande med statligt huvudmannaskap och ett system där staten förstärker sitt ansvar men utan att ta över huvudmannaskapet. Ett flertal konsekvenser som till exempel pedagogiska, samhällsekonomiska och organisatoriska beskrivs i denna del. Konsekvensbeskrivningen är mer generell och mindre detaljerad än vad som kan vara fallet i en utredning med ett mer avgränsat uppdrag, där förslagen åtföljs av författningsförslag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utveckling- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen. Vuxenutbildning Stockholm har deltagit i beredningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Bedömningar inom alternativ 1 – ett fullgånget förstatligande med statligt huvudmannaskap

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömning att ett fullgånget förstatligande av skolan, där staten tar över huvudmannaskapet för de offentliga skolorna och komvux, skulle innebära en mycket stor förändring. Som utredningen framhåller är en sådan förändring möjlig att genomföra, men resursåtgången och osäkerheten talar emot detta alternativ. Utredningen lyfter att det bland annat skulle krävas en långsiktig politisk enighet, en enorm skatteväxling, en stor förändring i arbetsgivaransvar för cirka 200 000 medarbetare och bedöms ta cirka 20 år att genomföra. Ett fullt förstatligande skulle därmed också under mycket lång tid ta stort fokus från kärnverksamheten att tillhandahålla en likvärdig utbildning av hög kvalitet.

Förvaltningen instämmer i utredningens beskrivning om att en stor statlig huvudmannorganisation riskerar att bli trög och byråkratisk med långa beslutsvägar samt stort avstånd mellan huvudmannorganisationens högsta ledning och den dagliga verksamheten i skolorna. Förvaltningen ser, liksom utredningen, att det

finns en påtaglig risk för att ett fullt statligt huvudmannaskap kan göra det svårare att anpassa utbildningen till lokala förutsättningar och att dagens möjlighet till flexibilitet minskar.

Den statliga huvudmannen bör kunna erbjuda utbildning inom komvux på olika sätt

Arbetsmarknadsförvaltningen vill under alternativ 1 kommentera bedömningen om att den statliga huvudmannen bör kunna bedriva utbildning i egen regi men även lägga ut utbildning på entreprenad. Såväl enskilda utbildningsanordnare som kommuner, och i vissa fall regioner, bör enligt utredningen kunna bedriva utbildning på uppdrag av staten. Om staten upphandlar från både kommuner och enskilda utbildningsanordnare föreligger ett stort behov av mer utredning och analys i syfte att uppnå lika villkor för att bedriva utbildning. Det finns som utredningen beskriver olika förutsättningar för de båda formerna att bedriva utbildning. Förvaltningen skulle välkomna att staten ser över är vilka förutsättningar som ges i satsningar för kommuner som har upphandlad verksamhet. Det är exempelvis svårt att ta del av förändrade ersättningsnivåer i statsbidrag under pågående avtalsperiod.

Utifrån reglerna om överprövning i lag om offentlig upphandling (LOU) kan det antas att en stor statlig upphandling skulle komma att överprövas. Detta kan i sin tur försvåra det långsiktiga arbetet med att bedriva utbildningar inom komvux.

Bedömning om Kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömning att det ansvaret för det kommunala aktivitetsansvaret bör ligga kvar hos kommunen vid ett fullt förstatligande av skolan. Arbetet med aktivitetsansvaret behöver bedrivas på lokal nivå där de berörda individerna finns. Stockholms stad har upparbetade kontakter mellan de förvaltningar som deltar i arbetet och även externt med andra aktörer i kommunen. Förvaltningen ser en risk i att ett förstatligande av komvux och offentliga skolor skulle försvåra både samverkan och arbetet med flexibla och individuellt anpassade insatser inom KAA.

Förvaltningen är positiv till ett nationellt system för frånvaro-statistik för både grund- och gymnasieskolan och KAA. Det skulle underlätta uppföljning av målgruppens etablering i samhället och beslut om resurser och åtgärder för gruppen barn, unga och unga vuxna som inte studerar eller arbetar.

Bedömningar inom alternativ 2 – ett system där staten förstärker sitt ansvar, men utan att ta över huvudmannaskapet

Förvaltningen delar utredningens bedömning att även alternativ 2, där staten förstärker sitt ansvar men utan att ta över huvudmannaskapet innebär en genomgripande förändring. Utredningen gör gällande att reformen skulle kräva 10 år av utredning och implementering. Många av de bedömningar som görs i alternativ 2 liknar bedömningarna i alternativ 1.

Statligt systemansvar för skolan

Staten bör styra och samordna planering och dimensionering av gymnasieskola och komvux

En centralstyrd dimensionering bygger på att det träffsäkert går att prognostisera arbetsmarknadens behov, vilket är komplext av flera anledningar. Komvux har inte samma planeringshorisont som gymnasieskolan som riktar sig till definierade kullar av elever som gör treåriga utbildningsval. Arbetsmarknadens behov förändras också snabbt. Komvux har blivit en allt viktigare del i arbetsmarknadspolitiken och utgör också en central del i nyanländas etablering. Detta kräver flexibilitet och omställnings- och anpassningsförmåga för att kunna möta nya behov av omställning och utbildning för kommunens invånare. En centralstyrd dimensionering skulle kunna leda till att yrkesvux får sämre förutsättningar att bidra till den lokala kompetensförsörjningen. Ett stort problem idag är att intresset och söktrycket är lågt för att läsa vissa yrkesutbildningar som ger kompetens inom områden som arbetsgivare efterfrågar. Detta problem löses inte av en centralstyrd dimensionering.

Att stärka likvärdig och utökad tillgång till yrkesutbildning för individen behöver utredas vidare kopplat till en rättighet att få läsa en yrkesutbildning för vuxna. En sådan rättighet finns inte idag, vilket också kan förklara skillnader i utbud mellan kommunerna. Förvaltningen ser exempelvis att den rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux som infördes 2017 har haft effekt lokalt.

Staten bör samordna skolans IT-lösningar

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömning att det finns fördelar med ett gemensamt system för informationsdelning mellan kommuner, framför allt kring betygsuppgifter. Förvaltningen ser här att staten skulle kunna ta ett ökat ansvar och ge mer juridisk vägledning om hur elevers personliga integritet bäst skyddas vid informationsdelning. En annan fördel av statlig samordning skulle kunna vara att staten kan ställa mer specifika krav på leverantörer av IT-tjänster utifrån ett komvuxperspektiv än vad enskilda kommuner har möjligheter att göra. En utmaning idag är

avsaknaden av säker och smidig nationell infrastruktur för till exempel överföring av data mellan aktörer och system, vilket försvårar effektivt arbete. Ofta behöver huvudmännen därför var för sig lösa samma uppgifter och bygga egen specialistkompetens.

Digitaliserings- och it-reformer tenderar att ta lång tid och kräver mycket utredning. Det finns redan påbörjade relevanta insatser på området som berör komvux, exempelvis den nationella betygsdatabasen Beda, digitaliseringen av nationella prov och SUSNA-navet som automatiskt hämtar in information om utbildningar i syfte att kunna visa vilka utbildningar som finns. Förvaltningen ser gärna att dessa insatser slutförs och utvärderas innan nya utredningar och reformarbeten påbörjas.

Staten bör tillhandahålla ett digitalt antagningsverktyg för komvux
Arbetsmarknadsförvaltningen ser potentiella vinster med att staten tar en mer aktiv roll i att samordna och anpassa administrativa system för komvux. Förvaltningen ser generellt ett värde av att olika manuella processer blir digitala, och insatser som möjliggör ett effektivt och säkert utbyte av information, exempelvis genom att olika gemensamma standarder tas fram.

Det framgår dock inte av utredningen hur antagningsverktyg och register ska anskaffas. Förvaltningen ser det som centralt att kommunerna involveras i behovsanalys och kravställning vid en statlig upphandling. Förvaltningen ser, likt vid andra större statliga upphandlingar, risk för överprövningar, vilket skulle kunna påverka kommunernas verksamheter negativt. Om de upphandlade skolorna samtidigt skulle fortsätta i egna system skulle värdet av statlig samordning av IT-tjänster minska.

Förvaltningen vill lyfta att antagning inom komvux skiljer sig från andra skolformer. Det handlar sällan bara om en hantering av personuppgifter och betygsuppgifter då komvux inte har förkunskapskrav eller gör urval baserat på tidigare betyg. Många sökande behöver individuell information och vägledning för att hitta den utbildning som är mest relevant för dem. Det visar de 120 000 kontakter som Stockholms stads antagningsenhet årligen har med sökande till komvux. Kommunen har dessutom ett uppsökande uppdrag för att nå personer i behov av utbildning.

Ekonomiska resurser till skolan

Utredningen framhåller att de nationella resursfördelningsmodellerna för de olika skolformerna är den enskilt viktigaste reformen för att förbättra likvärdigheten på kort sikt. Av utredningen framgår att en möjlig väg att gå vid en stärkt statlig styrning är att tillämpa de resursfördelningsmodeller som beskrivs vid ett fullständigt förstatligande i alternativ 1. Vad det innebär för

komvux är relativt otydligt. Mot bakgrund av den tyngd utredningen lägger på resursfördelningens potentiella effekter på likvärdighet anser förvaltningen att en resursfördelningsmodell för komvux tydligare behöver beskrivas och analyseras. Förvaltningen vill betona att komvux i många avseenden skiljer sig från grundskola och gymnasieskola, exempelvis utifrån att intag i utbildningen görs kontinuerligt, och att stora volymförändringar och förändringar av behov kan inträffa under samma budgetår. Komvux har i jämförelse med andra skolformer betydligt lägre ersättningsnivåer per elev. I en nationell resursfördelningsmodell är det viktigt att utreda hur elevers stödbehov inom komvux kan finansieras.

En statlig reglering av bindande miniminivåer för tilldelning av resurser behöver utredas närmare. Det är inte tydligt i utredningen vad en sådan reglering skulle basera sig på för typ av finansieringsmodell. Dessutom riskerar nationella lägstanivåer för en viss offentlig service, dvs. ett golv, att också skapa ett tak för denna.

Lärares och skolledares kompetens

Arbetsmarknadsförvaltningen är generellt positiv till att staten på olika sätt verkar för att öka lärares och rektorers kompetens, särskilt inom komvux där förutsättningarna för undervisning på flera sätt skiljer sig från att undervisa barn och unga. Förvaltningen delar utredningens bild av att det finns ett ouppfyllt kompetensbehov inom komvux. Utredningen konstaterar att kunskapsbildningen om komvux är otillräcklig, att lärarutbildningarna i låg utsträckning förbereder blivande lärare för att undervisa vuxna och att få statliga kompetensutvecklingsinsatser utgår från komvux särskilda förutsättningar. Förvaltningen delar utredningens bedömning att alla studenter inom ämnes- och yrkeslärarutbildningen bör få kunskaper för att undervisa inom komvux. Förvaltningen välkomnar även bedömningen om att statens kompetensutvecklingsutbud bör innehålla insatser som är relevanta för lärare inom komvux. Även rektorsprogrammet och kompetensutvecklingsinsatser riktade till rektorer behöver i större utsträckning omfatta de särskilda förutsättningar som finns för komvux.

Förvaltningen ser inte behov av en särskild specialisering för undervisning inom komvux, vilket utredningen beskriver. En specialisering och meritering för enskilda lärare bör främst kopplas till ett ämne eller specialpedagogik, och därmed vara relevant och meriterande inom flera skolformer. På så sätt undviks inlåsningseffekter för den enskilde läraren. Förvaltningen saknar ett resonemang om hur den statliga styrningen av högre utbildning ska utvecklas för att möta kompetensförsörjningsbehoven. Lärarbristen är större för vissa ämnen och kompetenser. Det är därför angeläget att koppla identifierade behov till lärosätenas utbildningsutbud.

Utredningen är positiv till regeringens förslag om ett nationellt professionsprogram som ska införas under 2024. Förvaltningen understryker att det är viktigt att lärare och rektorer inom komvux omfattas av programmet, vilket de gör enligt regeringens förslag. Ett professionsprogram med kompetensutvecklingsinsatser av hög kvalitet kan ge individen och en skola eller en huvudman möjlighet att systematiskt vidareutbilda sig eller sina lärare och rektorer. Det kan även bidra till att lärare arbetar längre i yrket, utvecklas i sin lärarroll och får nya uppdrag. Huvudman och arbetsgivare, som ytterst har ansvar för utbildningens kvalitet, bör enligt förvaltningen fortsatt ha befogenhet att besluta om medarbetares deltagande i kompetensutvecklingsinsatser utifrån en analys av behov både på kort och lång sikt.

Det ökade statliga ansvarstagandet bör enligt utredningen fokusera på *yrkesutvecklande kompetensutveckling* för lärare och rektorer. Lärares och rektorers möjlighet och skyldighet att delta i sådan kompetensutveckling bör också stärkas. Ansvar för den mer kortsiktiga *verksamhetsinriktade kompetensutvecklingen*, som beskrivs utgå från en brist eller lokalt behov, bör däremot ligga kvar hos huvudmannen. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att denna uppdelning är alltför förenklad. Exempelvis bedriver Stockholms stad professionsnära och långsiktiga kompetensutvecklingsinsatser för skolor i både egen och extern regi, särskilt inom sfi.

Skolmyndigheter

Utredningens bedömning i både alternativ 1 och 2 är att tre statliga skolmyndigheter (Skolverket, Skolinspektionen och delar av Specialpedagogiska skolmyndigheten) sammanförs till en systemansvarig myndighet för skolan. Förvaltningen delar flera av utredningens beskrivningar som ligger till grund för bedömningen, till exempel att styrning och stöd från staten inte alltid hänger ihop. Samtidigt har sammanslagningar och omorganisationer av statliga myndigheter visat sig vara både tidskrävande och kostsamma. Under en period av omorganisering finns en stor risk för att arbetet med att stödja huvudmän och skolor stannar av. Exempelvis har Arbetsförmedlingens omorganisation begränsat både möjligheterna till samverkan och kontakt med Stockholms stad och möjligheten för individer att få stöd.

Fler möjligheter till ett ökat statligt ansvarstagande för komvux

1. Staten bör vidta åtgärder för att höja kvaliteten på utbildning på entreprenad inom komvux, till exempel genom ökat stöd
Arbetsmarknadsförvaltningen delar problembeskrivning om att det är komplext att upphandla utbildning inom komvux. Det kan både

finnas för få enskilda utbildningsanordnare som vill etablera sig eller omvänt, en överetablering av utbildningsanordnare. Det stämmer även väl att det är vanligt att upphandlingar överklagas. Överklaganden skapar osäkerhet för parterna om kontraktstilldelningen består, vilket påverkar ansökning och antagning av elever då risken är överhängande att utbildningar inte kan starta enligt plan. Dessutom är rättsprocesser kostsamma och det tar ofta lång tid innan en dom meddelas.

Förvaltningen ser att det kan vara positivt med en ökad kommunal samverkan kring upphandling. Dock är det som utredningen beskriver stora skillnader mellan kommunerna och deras olika förutsättningar. För att få en större effekt vore det betydelsefullt att se över, och om möjligt, förenkla reglerna för anskaffning av utbildning, eller annan samhällsviktig tjänst, ytterligare. Som upphandlande myndighet tillåter nuvarande regler inte löpande omställning i avtalad tjänst, eller att ny teknik eller krav på hållbarhet förs in i avtalad tjänst utan att en ny upphandling behöver göras. Det behövs tydliga legala förutsättningar som möjliggör att utbildning får utvecklas i samtakt med samhällets förändringar och ny teknik än idag. Det är också önskvärt att när avtal ska förlängas att huvudmannen ges möjlighet att vid behov ansluta nya leverantörer att anordna utbildning utan att en ny upphandling behöver göras.

Förvaltningen noterar att utredningen inte uppmärksammat de nya möjligheter som tillkommit för upphandling med stöd av 19 kap. LOU. Det ger upphandlande myndighet möjlighet att inrätta en öppen form för ingående av avtal i upphandlingar av sociala tjänster och andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 till LOU. Ett öppet avtalssystem möjliggör till exempel en längre avtalsperiod. Stockholms stad har under 2022 valt att upphandla utbildning inom bygg och anläggning via detta system.

Det bör ställas ytterligare kvalitetskrav på de enskilda utbildningsanordnarna

Arbetsmarknadsförvaltningen delar inte utredningens bedömning att det är huvudmannen som ytterligare ska pröva de enskilda utbildningsanordnarna när utbildning läggs ut på entreprenad. Istället bör staten stärka sin styrning genom att ställa ytterligare kvalitetskrav på de enskilda utbildningsanordnarna. Det kan i sin tur främja likvärdigheten och öka kvaliteten i utbildningen.

Utredningen lyfter fram betygsrätten som ett verktyg som ofta används som ett krav i upphandling. Betygsrätten innebär att enskilda utbildningsanordnaren fått tillstånd av Skolinspektionen att sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg. I

samband med godkännande av betygsrätten ser förvaltningen att staten även skulle kunna granska ägar- och ledningsansvar. Det skulle innebära ett mer likvärdigt förfarande och minska risken för att huvudmännen kommer fram till olika slutsatser gällande samma anordnare.

En ökad statlig kontroll av utförare riskerar enligt utredningen leda till att kommunerna minskar sin egen uppföljning. Den bilden instämmer förvaltningen inte i då den stora uppföljningen, som rör själva utbildningstjänsten, fortsatt åligger kommunerna att utföra. Om ägar- och ledningsprövningen ska vara kommunens ansvar, delar förvaltningen utredningens bedömning att det är viktigt att staten tydligare reglerar vilka krav som ska vara uppfyllda. Vidare saknas bra och tillförlitliga informationskällor/ databaser för en enkel kontroll av detta, och en struktur för informationsöverföring mellan huvudmän.

2. Staten bör ta ett större ansvar för att styra och samordna vissa utbildningar

Utbildning på distans skulle kunna styras och samordnas av staten

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att det finns flera problem med att staten skulle ta över utbildning i komvux på distans. Den ökade digitaliseringen ställer allt högre krav på nya utbildningsformer som exempelvis fjärrundervisning. Utbildningen kommer därför alltmer innehålla inslag av undervisning både i klassrum och digitalt för att möta målgruppens behov. En uppdelning mellan utbildning på distans och i klassrum blir därmed alltför förenklad. Olika utbildningsformer är, och kommer fortsatt vara, tätt sammankopplade och går därför inte att enkelt bryta ut till en statlig huvudman. Idag har Stockholms stad även många kurser både på distans och i klassrum. Det innebär att eleverna smidigt kan kombinera kurser på distans och i klassrum eller vid behov byta från distans till mer lärarledd undervisning i klassrum. Detta skulle försvåras om kommunen inte har ett helhetsansvar för komvux.

Att föra över ansvar för utbildning i komvux på distans till staten skulle vara en mycket stor förändring. Det är cirka 70 procent av elever som läser gymnasiala fristående kurser i Stockholms stad som idag studerar på distans. Distansundervisning finns även i viss omfattning inom flera yrkesutbildningar, inom sfi och inom grundläggande kurser. Om staten tar över en stor andel av komvux från kommunerna ökar kraven på samordning av studieplanering, betygsshantering och utfärdade av examensbevis.

Staten skulle kunna styra och samordna utbildningar inom smala yrkesområden

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömning att staten skulle kunna styra och samordna vissa utbildningar inom smala yrkesområden. Det finns idag utbildningar som är svåra att fylla även inom en stor region som Stockholmsregionen.

Riksrekryterande utbildningar skulle i dessa fall vara ett bra sätt att fylla utbildningsplatserna. Det innebär också att dessa utbildningar kan erbjudas till invånare i hela landet, oavsett bostadsort.

3. Staten bör styra och stödja regional samverkan mellan kommuner ytterligare

Arbetsmarknadsförvaltningen deltar i fler olika regionala samarbeten och ser att utvecklingen går mot ökad samverkan. Regional samverkan om genomförande av yrkesutbildningar innebär i praktiken ofta att en aktör får ta ett större ansvar för exempelvis samordning, antagning, uppföljning och elevärenden samt bära en ekonomisk risk vilket kan inverka negativt på en kommuns förutsättning att samordna vissa utbildningar.

Regionen har en roll genom sitt utvecklingsansvar för kompetensförsörjning vars uppdrag nyligen stärks och förnyats, dock ser förutsättningarna olika ut mellan regioner på vilket sätt de kan driva denna fråga. Det finns även en gräns för hur stort ett område kan vara för att behålla lokal kännedom och vilka pendlingsavstånd som är möjliga för en vuxen. Ett viktigt samarbete för att exempelvis kunna bredda utbudet och få fler sökande till vissa yrkesutbildningar är också möjligheten till samverkan med myndigheter, här har Arbetsförmedlingen en nyckelroll.

4. Staten bör initiera en försöksverksamhet om en gemensam antagningsorganisation inom komvux

En gemensam antagningsorganisation skulle kunna innebära administrativa fördelar för kommunerna. Det framgår dock inte av utredningen hur en sådan organisation skulle arbeta med antagning i komvux där förkunskapskrav eller tidigare betyg inte tillämpas. Antagning till komvux innefattar en bedömning av om den sökande har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning enligt skollagens krav. Även validering är en viktig fråga kopplat till antagning.

Stockholms antagningsorganisation genomför årligen över 10 000 tester inför studier och svarar på cirka 40 000 mejl från sökande och elever. Förvaltningens erfarenhet är att det krävs omfattande testning, vägledning och stöd kopplat till antagning till komvux. Antagningsorganisationen behöver också samarbeta med de mottagande skolorna, särskilt i de fall då skolan behöver anpassa utbildningen och mottagandet till den sökandes stödbehov.

Utredningen konstaterar att tillgången till komvux är ojämn över landet. En del av detta handlar om lärarbrist, kö till kurser och avsaknad av exempelvis yrkes- och lärlingsplatser. En annan del handlar om att kommuner tolkar lagstiftningen för antagning olika. Förvaltningen bedömer att staten tydligare skulle kunna styra urvals- och antagningsregler för komvux. Att tydliggöra vad som gäller för antagning är en mer relevant åtgärd för att främja likvärdig tillgång till komvux.

5. Det kan övervägas att genomföra en större genomgripande översyn av komvux

Arbetsmarknadsförvaltningen är tveksam till att genomföra en större genomgripande översyn av komvux. Under de senaste åren har ett flertal utredningar haft i uppdrag att se över och förändra komvux, inklusive sfi. Många stora reformer har därför nyligen implementerats eller är på väg att införas inom komvux. Det rör exempelvis nytt mål om att bidra till kompetensförsörjning och nya urvalsregler, sammanhållen utbildning för nyanlända, ökade krav på kartläggning och validering, införande av ämnesbetyg samt ny reglering för planering och dimensionering av yrkesutbildning för vuxna. Dessa reformer borde enligt förvaltningen få implementeras och utvärderas innan ytterligare nya strukturella förändringar införs.

Därutöver har en ny statlig utredning om yrkesutbildning för vuxna påbörjats (Dir. 2022:84). Förvaltningen anser att direktivet till utredningen är väl formulerat gällande behov av förändringar för ett mer ändamålsenligt yrkesutbildningssystem för vuxna. Om fler elever ska kunna påbörja och fullfölja sin utbildning i komvux är det angeläget att säkerställa tillgången till mer stödjande insatser. Stockholms stad har exempelvis gjort stora satsningar på elevhälsa och studiestöd som möjliggjort att fler elever fullföljer sin utbildning och får en anställning. Det är dock en kostsam verksamhet som inte täcks av den ersättning som ges till kommuner via det generella statsbidraget.

Analys, genomförande och konsekvenser

Båda alternativen som utredningen presenterar innebär att kommunernas inflytande över de kommunala skolorna och komvux minskar. Det statliga systemansvaret är i stor utsträckning detsamma i de båda alternativen. Bedömningar som utredningen gör i alternativ 2 medför enligt förvaltningen en långtgående förändring i ansvarsfördelning. Denna förändring behöver analyseras utifrån de fördelar som den lokala nivån kan ha. Alternativet med ökat statlig styrning av komvux är även en ny form av beställar-utförarmodell som behöver analyseras betydligt mer. Inom vissa områden skulle kommunerna också ha kvar det ekonomiska risktagandet, exempelvis om staten sätter ramar för utbildningsutbudet och huvudmännen hamnar i en situation med halvfylla klassrum.

Arbetsmarknadsförvaltningen är enig med utredningens beskrivning om att det finns likvärdighetsproblem inom skolväsendet och att det finns brister inom komvux, till exempel höga avhopp och att undervisningen inte är tillräckligt individanpassad. Förvaltningen vill samtidigt framhålla, i likhet med utredningen, att en stor del av verksamheten i grunden fungera bra. Många elever möts av engagerade och högst kompetenta lärare och en undervisning av hög kvalitet. Det är bra att ännu en utredning lyfter fram och understryker att komvux målgrupp är heterogen och att eleverna är individer med mycket olika förutsättningar.

Utredningen beskriver väl att kommunerna ser olika ut och har olika förutsättningar. Utifrån att det ser så olika ut vill förvaltningen inför eventuella fortsatta utredningar betona att insatser för att stärka likvärdigheten kan behöva se olika ut. Storstäder och glesbygd kan behöva helt olika verktyg för att exempelvis möta förändringar i elevvolym, demografiutmaningar och behov på arbetsmarknaden. I utredningens bedömningar finns ibland en förväntan om att likvärdigheten kommer att öka så länge alla ska göra lika. Utbudet av utbildningar i komvux kommer även fortsättningsvis att vara beroende av hur många invånare som finns i regionen. För komvux behöver styrningen vara långsiktig och flexibel. Världen och arbetsmarknadens behov kan förändras snabbt. Här är vuxenutbildningens möjlighet att snabbt ställa om utifrån lokala förutsättningen en styrka, vilket bland annat märktes under pandemin.

Skolan och dess verksamhet påverkar även andra delar av samhället. Inom komvux och gymnasieskolan är samverkan med bland annat arbetsliv och branscher central. Konsekvenserna för hur andra delar av kommunernas verksamhet påverkas av alternativ 2 är enligt förvaltningen svåra att överblicka. Generellt brukar samverkan underlättas av att man befinner sig geografiskt nära.

Staten har en viktig uppgift när det gäller att bidra till att kommuner har god kapacitet för att fullgöra sina uppdrag och möta de utmaningar som följer av samhällsutvecklingen. Staten erbjuder även ett omfattande stöd och olika riktade insatser för att stärka kommunernas kapacitet som förvaltningen ser kan utvecklas ytterligare. Huvudmännens möjligheter att möta behov och utmaningar handlar inte bara om förutsättningar som de själva kan påverka, utan också om vilka förutsättningar som ges av andra. Statliga reformer, nya regelverk och välbehövliga ambitionshöjningar har tyvärr enligt förvaltningens erfarenhet ofta följts av hög detaljreglering och korta planeringshorisonter.

Statsbidraget för yrkesutbildning skulle exempelvis kunna fungera bättre om förutsägbarheten, flexibiliteten och långsiktigheten ökade.

Utredningen presenterar en stor struktur- och styrningsreform som primärt inte haft i uppdrag att titta på utbildningens kärna - undervisningen. Det kan således finnas andra sätt att utveckla det svenska skolsystemet. Exempelvis genom regleringar, vägledning och förändringsarbeten. Ett sådant förfarande skulle också kunna leda till förbättrad likvärdighet mellan kommuner och huvudmän

Karina Uddén	Anders Nordborg
Arbetsmarknadsdirektör	Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen	Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilagor

1. Remiss – Betänkandet Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53), volym 1
2. Remiss – Betänkandet Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53), volym 2

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2023-02-09
Anders Nordborg, Utvecklingschef	2023-02-09